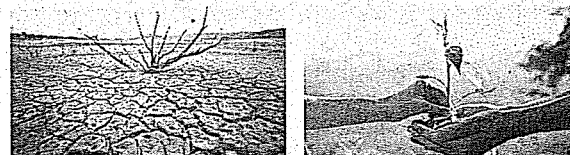

ΑΝΟΙΧΤΗ ΓΡΑΜΜΗ

για τα νερά, το περιβάλλον, τη Γεωργία στη Θεσσαλία

*** Γράφουν οι Κώστας Γκούμας - Τάσος Μπαρμπούτης**

Εντείνονται οι κινητοποιήσεις των αγροτών και των κτηνοτρόφων. Ξεκινάει το πάθος και η αγωνιστική διάθεση, ειδικά των νέων ανθρώπων που επέλεξαν να συνδέσουν με τον πρωτογενή τομέα το επαγγελματικό τους μέλλον, αλλά και την ίδια τους τη ζωή.

Μια κραυγή απόγνωσης και ταυτόχρονα ένας αγώνας ελπίδας πως με τη μαζική συντεταγμένη προσπάθειά τους θα απομακρύνουν τα βαριά «σύμνεφα» που έχουν μαζευτεί πάνω από τον τόπο τους. Πολλά, λοιπόν, τα προβλήματα που αναδεικνύονται, δίκαια και τεκμηριωμένα τα αιτήματα που προβάλλονται.

Κάποια από αυτά και μάλιστα επείγοντα είναι τα οικονομικά (χαμηλές τιμές προϊόντων, αγορές, κρίση ρευστότητας, στήριξη κτηνοτροφίας, έκτακτες στοχευμένες ενισχύσεις, φορολογικές ελαφρύνσεις κ.λπ.). Η οικονομική κατάσταση γίνεται ακόμα δυσκολότερη με τις ανεπούλωτες πληγές από τον «Daniel» και την ξηρασία. Κι όλα αυτά ενώ η κλιματική κρίση και τα επαναλαμβανόμενα ακραία φαινόμενα οδηγούν την απροστάτευτη περιοχή μας σε μειωμένες αποδόσεις στην παραγωγή και αντίστοιχα σε μείωση των εισοδημάτων. Μία άλλη κατηγορία αιτημάτων συνδέεται με το κόστος παραγωγής (υψηλές τιμές στην ενέργεια, το πετρέλαιο, τα εφόδια και ανταλλακτικά).

Τέλος, διατυπώνονται αιτήματα για διαφάνεια, ταχύτερη καταβολή αποζημιώσεων και κάλυψη όλων των κινδύνων από τον ΕΛΓΑ (ακραία καιρικά φαινόμενα, νέες ασθένειες κ.λπ.). Περιορισμένη αναφορά γίνεται σε αιτήματα που συνδέονται με το νερό και τη μη υλοποίηση των αντίστοιχων έργων υποδομής. Παρά τη φευχή παρατεταμένη περίοδο ξηρασίας και τις νωπές ακόμη μηνίες από την αγωνιώδη προσπάθεια των αρδευτών να εξασφαλίσουν νερό για να σώσουν τη σοδείά τους, στις παρούσες συνθήκες και με την αγανάκτηση που κυριαρχεί για τους κυβερνητικούς χειρισμούς, είναι λογικό το ζήτημα των υδάτων να υποτιμάται σε κάποιον βαθμό, και από τους αγωνιζόμενους και από την κοινή γνώμη.

Προφανώς δεν είναι στις προθέσεις μας να κάνουμε αξιολόγηση της σημασίας του κάθε αιτήματος που αναδεικνύουν οι κινητοποιήσεις. Πάντως, εάν κατά το παρελθόν η εξασφάλιση αρδευτικού νερού αποτελούσε βασικό πρόβλημα ως προς τις προοπτικές του επαγγέλματος

Αγροτικές κινητοποιήσεις με προσδοκίες για ένα καλύτερο μέλλον

των αγροτών, πλέον εδώ και καιρό το πρόβλημα των υδάτων έπαψε να λογίζεται ως «αρδευτικό» και να αφορά αποκλειστικά τον περιορισμό ή μη των αρδευόμενων εκτάσεων στη Θεσσαλία. Η διαχρονική απουσία ολοκληρωμένης αγροτικής πολιτικής από «συντηρητικές» και «προοδευτικές» κυβερνήσεις, η μικροπολιτική ανοχή στην ανεξέλεγκτη χρήση των υδάτων και η αδιαφορία τους για την επί δεκαάδες χρόνια (ελλείπει έργων) υπερσυσσώρευση ελλειμμάτων νερού, διαμόρφωσαν μία αφανή μεν, αλλά εξόχως καταστροφική κατάσταση στα οικοσυστήματα.

Πλέον, χωρίς την παραμικρή αμφιβολία κι όπως επίσημα πιστοποιείται από την εγκεκριμένη «Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων» (ΣΜΠΕ) που συνοδεύει τα Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων, η Θεσσαλία οδηγείται με μαθηματική ακρίβεια σε συνθήκες ανεπίστροφης υποβάθμισης των εδαφών της και οικολογικής κατάρρευσης των υδατικών της συστημάτων, υπόγειων και επιφανειακών. Συνοπτικά, το αρδευτικό πρόβλημα μετασχηματίστηκε σε μείζον «οικολογικό» πρόβλημα, με εξαιρετικά σοβαρές απειλές για την ΑΣΦΑΛΕΙΑ της Θεσσαλίας, την οικονομία της και την κοινωνία γενικότερα.

Εκτός, όμως, από αυτό, πολλά αιτήματα των κινητοποιήσεων, άμεσα ή έμμεσα, συνδέονται με το νερό, που κατά έναν τρόπο διαχέεται και διαπερνά τα περισσότερα από τα προβλήματα στον πρωτογενή τομέα. Για παράδειγμα, το κόστος ενέργειας, ειδικά στις γεωτρήσεις, ατομικές και συλλογικές (αντλήσεις, μεταφορά, διανομή νερού), αυξάνεται υπέρτοκα λόγω π.χ. του βάθους άντλησης. Μάλιστα, σε συνδυασμό με τις υψηλές τιμές ηλε-

κτρικής ενέργειας επηρεάζει καθοριστικά το κόστος παραγωγής των αγροτικών προϊόντων.

Στη συνέχεια οι αγορές, που δε «σέβονται» τις κοινωνικές αυτές παραμέτρους και συχνά ορίζουν τιμές χαμηλότερες του κόστους, οδηγούν στη μείωση των γεωργοκτηνοτροφικών εισοδημάτων και πλέον στη φτωχοποίηση σημαντικού μέρους του πληθυσμού της υπαίθρου. Κι αν σκεφθούμε πως το νερό των αρδεύσεων προέρχεται κατά 70% μέσα από τους υπόγειους υδροφόρους, γίνεται αντιληπτό και το μέγεθος του προβλήματος.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν η στάση και οι χειρισμοί της κυβέρνησης απέναντι στις μαζικές και μαχητικές κινητοποιήσεις. Καταγράφεται μία σπασμωδική αντίδραση με χρήση βίας και άσκηση δώδεξων. Έως τώρα καμιά απάντηση δεν επιχειρήθηκε στα σοβαρότατα προβλήματα και τις παθογένειες. Καμιά δέσμευση δεν έχει αναληφθεί για μια ολοκληρωμένη πολιτική στον πρωτογενή τομέα και για τη στήριξη, με κάθε μέσο, των ανθρώπων που μοχθούν στη γη τους και σήμερα βρίσκονται στα μηλόκα αγανακτισμένοι από την αδιαφορία της.

Αντίθετα, η κυβέρνηση στρέφει επικοινωνιακά τη συζήτηση στους «κλειστούς δρόμους» και στις δήθεν «μεταρρυθμίσεις», περιορίζεται σε μικροϋποσχέσεις για τις καθυστερημένες οφειλές και εκδηλώνει αόριστα διάθεση διαλόγου για «λογικά» αιτήματα.

Και φυσικά θεωρεί εκτός του πεδίου των υποχρεώσεων της την άμεση εφαρμογή του Σχεδίου Υδάτων και τη δρομολόγηση των έργων που περιέχονται σε αυτό, όπως έργα εξοικονόμησης νερού (σύγχρονα κλειστά δίκτυα μεταφοράς και διανομής νερού), νέους ταμιευτήρες (Ενιέ-

ας, Μουζάκι κ.λπ.) και κυρίως την πολυτιμη ενίσχυση του υδατικού μας δυναμικού με μεταφορά νερού από τον Αχελώο, κάνοντας επιτέλους πράξη την υπόσχεσή της για ολοκλήρωση των ημιτελών έργων.

Στο σημείο αυτό θα σημειώσουμε πως ένα σημαντικό μέρος (ιδιαίτερα από τον χώρο της νέας γενιάς) αγροτών και κτηνοτρόφων δεν εκφράζουν τις αντιδράσεις τους μέσα από τα κόμματα στον ίδιο βαθμό που συνέβαινε παλαιότερα.

Παρατηρούμε, επίσης, πως στον τομέα της παραγωγής αναπτύσσονται μεμονωμένες ή/και συλλογικές πρωτοβουλίες (π.χ. συνεταιρισμοί), χωρίς ουσιαστική βοήθεια από την πολιτεία.

Ενδιαφέρονται για εκσυγχρονισμό και ευρύτερη χρήση νέων τεχνολογιών στον πρωτογενή τομέα.

Αναζητούν στήριξη για άνοιγμα νέων αγορών. Επιδίδουν μικρότερη εξάρτηση από τον «μονόδρομο» της ΚΑΠ και τους «ντιλέρς» των ευρωπαϊκών επιδοτήσεων, όπως καταφανώς έχουν καταντήσει να λειτουργούν οι ηγεσίες και οι «υποστηρικτικοί» μηχανισμοί στο Υπουργείο Γεωργίας.

Μέσα στη δικαιολογημένη απογοήτευση που οι νέοι αυτοί εκδηλώνουν, διακρίνουμε και την ελπίδα μίας πραγματικά προοδευτικής αλλαγής πορείας στον πρωτογενή τομέα, κόντρα στα παγιωμένα ισχυρά συμφέροντα (βιομηχανίες, έμποροι, εταιρίες εφοδίων, καρτέλ των σούπερ μάρκετ κ.λπ.) και στον ασφυκτικό κλοιό των εκάστοτε κυβερνητικών μηχανισμών.

Ίσως γι' αυτό, εκτός από τη σημερινή κυβέρνηση, αποστασιοποιούνται και από τον τρόπο που τα κόμματα της αντιπολίτευσης αντιδρούν στις τρέχουσες εξελίξεις.

Ας έρθουμε σε αυτό.

Κατά την άποψή μας οι αντιδράσεις των κομμάτων που διαγωνίζονται για την κυβερνητική εξουσία δεν είναι η ενδεδειγμένη.

Εκμεταλλεύονται την αγανάκτηση του κόσμου, με βασικό στόχο να προκαλέσουν φθορά στην κυβέρνηση, χωρίς να εμβαθύνουν στα ουσιαστικά.

Συχνά η ρητορική τους επικεντρώνεται σε ΟΠΕΚΕΠΕ, Ferrari και... λαχεία, συμβαδίζοντας με το πνεύμα των σατυρικών εκπομπών!

Αυτή, όμως, η λογική οδηγεί εν τέλει στον αποπροσανατολισμό των πολιτών και αντικειμενικά εκτρέπεται τη συζήτηση από τα «μείζονα» ζητήματα.

Πώς να σχολιάσουμε για παράδειγμα την πρόσφατη επίσκεψη του υποψήφιου πρωθυπουργού Ν. Ανδρουλάκη στη Θεσσαλία, που το μόνο που ΔΕΝ τον απασχόλησε ήταν το εξόχως πολιτικό οικολογικό-υδατικό πρόβλημα, που σχετίζεται άμεσα με τους αγρότες και τις κινητοποιήσεις που ήδη είχαν εξαγγείλει; (σημ.: την ίδια στιγμή που το σύνολο των τοπικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ διεκδικεί την επίλυσή του με την εφαρμογή του εγκεκριμένου Σχεδίου υδάτων).

Επίσης, πότε θα δούμε από τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης συγκεκριμένες δεσμεύσεις στα θέματα που θέτουν οι αγρότες για τις τιμές, το κόστος, την ενέργεια, τον ΕΛΓΑ και άλλα πολλά; Και επιτέλους, ακόμη κι αν φύγει ο Μητσοτάκης, θεωρεί πως οι υποχρεώσεις του περιορίζονται στο να ασχοληθεί με τον ΟΠΕΚΕΠΕ και τα... ταχυδρομεία, αφήνοντας «ενεργές» και απείραχτες τις τεράστιες παθογένειες και άλυτα τα προβλήματα ζωής στον θεσσαλικό κάμπο; Ανάλογα ισχύουν και για τα κόμματα που

προέκυψαν από τις σταδιακές αποχωρήσεις και διασπάσεις στον πρώην κυβερνητικό ΣΥΡΙΖΑ. Ουσιαστικά δεν είδαμε προγραμματικές θέσεις και πολιτικές προτάσεις. Κι όπως σωστά αναφέρει σε άρθρο του (Εφ-Συν, 8-9/11/25) ένας από τους ηγέτες του χώρου, ο γραμματέας Κ.Ε. της Νέας Αριστεράς Γ. Σακελλαρίδης: «Χωρίς πολιτική πρόταση συγκεκριμένη, που να πείθει και να απαντάει στα προβλήματα της κοινωνίας, δεν μπορεί να γίνει πολιτική».

Και πολύ φοβούμαστε πως τα κόμματα αυτά θα συνεχίσουν να «κρύβουν κάτω από το χαλί» τις πραγματικές διαστάσεις του υδατικού-οικολογικού προβλήματος της Θεσσαλίας.

Επικεντρώνουν την κριτική τους στη «σπατάλη» νερού, προτείνοντας τα έργα εξοικονόμησης, αλλά στην εξασφάλιση πρόσθετων αναγκών ποσοτήτων αντιπροτείνουν τη δημιουργία ενός «δικτύου» μικρών ταμιευτήρων (!). Ουσιαστικά, αποφεύγουν να παρουσιάσουν στους αγανακτισμένους αγρότες με καθαρό λόγο τις προθέσεις τους για την οριστική εγκατάλειψη των έργων Αχελώου και να «δεσμευτούν» για την κατεδάφισή τους, κάτι που οριστικά θα επιφέρει δραστική μείωση των αρδευόμενων εκτάσεων. Τρέμουν στην ιδέα της δικαιολογημένης οργής των αγροτών εάν ακολουθήσουν μία τέτοια επιλογή.

Γι' αυτό, αντί να αντιπολιτεύονται τον κ. Μητσοτάκη, στην πράξη τον... «υπερασπίζονται», αφού ως γνωστόν και εκείνος δεν έχει πρόθεση στα όρια της θητείας του να ασχοληθεί με την ουσιαστική υλοποίηση των Σχεδίων Υδάτων που προβλέπουν την ολοκλήρωση των ημιτελών έργων Αχελώου.

Κλείνοντας, εκτιμούμε πως ο αγώνας των αγροτών που συνεχίζεται προσφέρει, μεταξύ άλλων, έμπνευση και κουράγιο σε όλους εκείνους που ενδιαφέρονται για την ουσία των προβλημάτων και όχι για την αποκόμιση πρόσκαιρου πολιτικού οφέλους.

Στην κατεύθυνση αυτήν κινείται και η Ε.Δ.Υ.ΘΕ. για την επίλυση του υδατικού-οικολογικού προβλήματος και τη βιώσιμη αγροτοκτηνοτροφική δραστηριότητα στη Θεσσαλία.

* Ο Κώστας Γκούμας είναι γεωπόνος, πρ. δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κεντρικής Ελληνίδας, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ.

* Ο Τάσος Μπαρμπούτης είναι πολιτικός μηχανικός, μέλος Δ.Σ. ΕΘΕΜ, πρ. γραμματέας ΤΕΕ/ΚΔΘ, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ.